

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 778/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om missbruk av utvecklingssamarbetsmedel i mottagarländerna och om att ingripa i missbruket

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 778/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Arja Juvonen /saf:

Hur reagerar regeringen på missbruk av utvecklingssamarbetsmedel och hur har man lyckats återkräva medel som missbrukats,

hur mycket medel som har missbrukats återstår för Finland att få tillbaka,

hur övervakar regeringen att utvecklingssamarbetsmedel riktas till de objekt som de är avsedda för och

stämmer det att Finland fortfarande beviljar Zambia utvecklingssamarbetsmedel, även om där konstaterats missbruk av medel, och om ja, varför görs detta?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Utrikesministeriet ser mycket allvarligt på misstankar om missbruk av medel, sexuella trakasserier eller annat missbruk. Anmälningar kommer från partnerna själva, från vår egen uppföljning och våra kontroller samt genom vår öppna anmälningsskanal. Alla som är i utrikesförvaltningens tjänst och som upptäcker missbruk, misstänker sådant eller får veta om missbruk eller misstänkt missbruk är skyldiga att omedelbart vidta åtgärder för att utreda saken. Dessutom är alla som arbetar med utvecklingssamarbete skyldiga att meddela utrikesministeriet om missbruk som de observerar eller misstänkar om sådana. Utrikesministeriet utreder alla misstankar och medel som missbrukats återkrävs. Statens revisionsverk meddelas om misstänkt missbruk. Dessutom görs vid behov en anmälan hos polisen om misstänkta brott.

Utrikesministeriet har under de senaste åren utvecklat riskhantering, behandlingen av misstänkt missbruk och återkrav inom utvecklingssamarbete. I en norm som togs fram 2015 om att förebygga missbruk av utvecklingssamarbetsmedel samt anmälan och utredning av misstänkt missbruk ges bindande riktlinjer om hur missbruk förebyggs samt hur man ska handla i utrikesförvaltningen om det uppstår misstanke om missbruk i utvecklingssamarbetet. Dessutom klargör anvisningar om återkrav som togs fram 2019 återkravsprocessen och uppföljningen av fordringar.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 778/2020 rd

Utredningar som gäller misstänkt missbruk genomförs noggrant, och därför kan processerna ta lång tid.

Under 2017–2019 har man som följd av missbruk som gäller utvecklingssamarbetsanslag fått tillbaka sammanlagt 526 000 euro för återkravsbeslut.

Räknat enligt dagens kurs återstår att få tillbaka knappt 330 000 euro för återkravsbeslut som fattats under 2017–2019.

Finlands finansiering av utvecklingssamarbete används uttryckligen till de projekt och program som den är anvisad till. Finland kanaliserar sitt stöd som bilateralt samarbete mellan regeringar, genom FN-organisationer och internationella finansinstitut samt inhemska organisationer. Vid val av partner säkerställs att de är professionella aktörer som har ändamålsenliga riskhanterings-, uppföljnings- och revisionsystem.

Utrikesministeriet förutsätter rapportering om resultat och användningen av medel. Projekt följs även upp på plats, med hjälp av resor på plats och genom att delta i bidragsgivarsamarbete och organisationers direktionsarbete. Utrikesministeriet låter regelbundet genomföra externa kontroller och bedömningar. Med hjälp av oberoende evalueringar bedöms utvecklingssamarbetets ändamålsenlighet, resultat och effektivitet. Att förutse och hantera risker är en central del av genomförandet av utvecklingssamarbete. Riskerna minskas genom god planering och noggrant val av partner, och de hanteras genom en aktiv uppföljning och påverkan.

Finland har inga planer på nya utvecklingssamarbetsprojekt mellan regeringarna. Den sista gången som medel beviljades åt ett utvecklingssamarbetsprojekt mellan regeringarna i Zambia var 2018. Som en följd av detta har Finlands utbetalningar till Zambia för utvecklingssamarbete mellan regeringar stadigt minskat under de senaste åren, från 7,9 miljoner euro 2017 till 4,3 miljoner euro 2018 och 1,3 miljoner euro 2019. I år ligger utbetalningarna hittills under 0,5 miljoner euro.

I Zambia har Finland i nuläget endast ett pågående projekt som utgår från ett avtal mellan regeringarna, Accelerated Growth for MSMEs in Zambia, AGS. Projektets syfte är att stärka privatsektorn i Zambia och särskilt små och medelstora företag samt mikroföretag, samt att öka handeln mellan Finland och Zambia. Inom projektet kanaliseras inga utvecklingssamarbetsmedel från Finland via Zambias regering. Under 2019 uppgick utbetalningarna till AGS-projektet till totalt 695 507 euro. I år har man kanaliserat totalt 347 546 euro till projektet.

Utöver detta närmar sig Institutet för hälsa och välfärd THL:s Spirework-projekt för institutionellt samarbete snart sitt slut. I projektet har utvecklingssamarbetsmedel kanaliserats via THL för att möjliggöra den arbetsinsats som institutets representant riktar till projektet. Under 2019 kanaliserades till projektet 371 399 euro. I år har man kanaliserat totalt 82 695 euro till projektet. Under 2019 kanaliserades till ett projekt om medborgarorganisationers miljöstöd som redan har upphört 153 793 euro.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 778/2020 rd

Under 2019 tilldelades dessutom totalt 60 000 euro som planeringsmedel. I år har man hittills använt 25 184 euro av planeringsmedlen. Planeringsmedel används för att täcka kostnader som övervakning och evaluering av projekten samt resor i anknytning till dem kräver samt för att täcka kostnader för regelbundna utomstående evalueringar och kontroller.

Finland planerar inte längre i Zambia några lokala samarbetsprojekt som administreras av ambassaden i Lusaka. Ambassadens sista bidrag till lokala samarbetsprojekt beviljades 2017. Flera finländska medborgarorganisationer har emellertid fortfarande verksamhet i Zambia.

I augusti 2018 kom det fram ett misstänkt missbruk som gällde stödprogrammet för sociala inkomstöverföringar. Zambias ministerium för sociala frågor ansvarar för genomförandet av projektet. Förutom Finland understöddes programmet även av Sverige, Irland och Storbritannien. Finland avbröt sitt bistånd till programmet för social trygghet genast efter det misstänkta missbruket i augusti 2018. Finland har utrett det misstänkta missbruket tillsammans med de övriga bidragsgivarna och myndigheter i Zambia, och utredningarna pågår fortfarande.

I dag ligger fokus i förbindelserna mellan Finland och Zambia på politiska och handelsekonomiska förbindelser. Det sista pågående utvecklingssamarbetsprojekt som utgår från avtal mellan regeringarna, AGS, bidrar för sin del till insatserna för att öka bilateral handel genom att göra det lättare för små och medelstora företag i Finland och Zambia att skapa nätverk. Dessutom har Fonden för industriellt samarbete Finnfund investerat i projekt inom den privata sektorn i Zambia.

Helsingfors 10.11.2020

Utvecklings- och utrikeshandelsminister Ville Skinnari